

BREV & REPLIKER

MODERATERNAS FRAMTONING ÄR INTE OPROBLEMATISK

Svensk Tidskrifts första nummer för året ägnar betydande utrymme åt den moderata eftervalsanalysen och det arbete som Per Unckels analysgrupp lagt ned. Det är bra. Den unckelska rapporten är förtjänstfull då den manar till eftertanke och inspirerar till debatt om partiets roll, ansvar och uppgifter.

Frodig debatt

Rapporten känns frisk i bemärkelsen att den i vissa delar vågar vara en smula självkritisk i sin betraktelse över de gångna tre åren, vilket i tider av framgång inte är allomgivet de politiska analyserna. Samtidigt öppnar den dörren till en frodig debatt i partiet, om sådan önskas. Det värsta vore väl om rapportens frågeställningar och funderingar nu lades till handlingarna och vardagen tog vid.

Därför tyckte jag personligen att inläggen i förra numret, med ett

CHRISTER SÖDERBERG är partiombudsman för moderaterna i Stockholms stad.

undantag, kändes upplyftande och på lite olika sätt förde diskussionen framåt. Undantaget, en ledare under rubriken "Moderat eftertanke", skiljde sig tyvärr från övriga inlägg.

Igengrott resonemang

Jag har svårt att föreställa mig att den något magsura ledaren var ett inlägg ämnat en fruktig diskussion om bilden och framtoningen av moderaterna. Den verkar snarare tillkommen som ett hästkt utfall mot Fredrik Reinfeldt. Att enkelt och lättvindigt avfärda alla funderingar om bilden av moderaterna med hänvisning till att det ändå bara är politikens innehåll som räknas, kändes för mig som ett oroväckande igengrott sätt att resonera på. Men låt mig för stunden lämna ledaren.

Jag vill inledningsvis göra klart att jag inte vill tillmäta mig rollen som sanningsvittne i frågan om partiets framtoning. Men jag kan nog beteckna mig som "aktiv deltagare och lyssnare" när jag möter våra förtroendevalda och aktiva

partiarbetare, på årsmöten och förenings-
träffar.

Vid varje tillfälle då jag under våren
träffat föreningarnas ordförande, kom-
munalt förtroendevalda, övriga aktiva
eller föreningsmedlemmar så finns och
diskuteras synpunkter på hur partiet tonar
fram. Det handlar inte om någon
"Sahlinisering" av politiken där det dis-
kuteras hur folk är klädda eller kammade
(finns det överhuvudtaget någon som har
diskuterat det?), eller hur utanverket skall
formas för att kortsiktigt vinna billiga
opinionspoäng.

Fler väljare

Grunden för dessa funderingar rör den
centrala frågan om hur partiet skall växa
ännu mer; hur vi skall blir ett parti med
en väljarandel över 30 procent, kanske
bortemot 40 procent. Med andra ord,
hur vi långsiktigt skall attrahera fler väl-
jare.

Dessa funderingar utgår från just lång-
siktigheten i politiken och ifrågasätter
inte innehållet i partiets politiska bud-
skap. Funderingarna rör bland annat
framtoningen och bristen i att inte "nä-
ut" med vissa frågor. Nödvändigtvis är
inte allt som diskuteras vare sig helt
logiskt eller ibland särskilt klokt och
genomtänkt, till exempel synpunkter på
att moderater skulle ha ett för litet socialt
engagemang, sakna empati eller rent av
vara ointresserade av miljöfrågor. Jag
håller med Per Unckel om att påståenden
likt dessa generellt är felaktiga och att det
är kritik som missar sitt mål.

Men det finns tillräckligt med intres-
santa funderingar, och märk väl just fun-

deringar, snarare än svar, som bör tas till-
vara, även när det gäller vår förmenta
brist på socialt engagemang och intresse
för miljöfrågor. Bevisligen har ju partiet i
dessa frågor ett lägre förtroende bland
väljarna än i till exempel frågor om
Europa, skatter och brott & straff. Det är
naturligtvis lätt att det blir så när strategin
alltid är att tala i de frågor där partiet har
förtroende och står starkt.

Skickligt av Bildt

Jag minns till exempel för ett år sedan när
Carl Bildt i debatt mot Ingvar Carlsson i
Mälarsalen i Stockholm valde att koncen-
trera sig på det som av tradition uppfattas
som socialdemokraternas starka fråga,
nämligen arbetslösheten. Jag minns också
de något klivna uppfattningarna i delar
av partiet efteråt, huruvida vi skulle ge
oss in i diskussionen om arbetslösheten.

Jag tyckte och tycker att det var utom-
ordentligt skickligt gjort av Bildt, att föra
in frågan på sin egen planhalva och dis-
kutera möjligheterna för nya och riktiga
jobb i de små och medelstora företagen.
Och vips blev frågan enklare att hantera i
de politiska samtalen.

Pigor och telefonflåsare

Samma jämförelse kan också göras i
frågan om lågavlönade jobb i servicesek-
torn, som med Fredrik Reinfeldts och
Moderata Ungdomsförbundets hjälp,
kom att handla om McJobs snarare än
pigor och telefonflåsare. Strävan att
erövra motståndarsidans frågor som våra
egna tror jag på sikt kan leda partiet
framåt i de frågor som idag inte uppfattas
som traditionellt moderata profilfrågor.

Detta har alltså inget med det politiska innehållet att göra utan är snarare en fråga om paketering och presentation av budskapet, vilket i viss mån den unckelska analysgruppen själv ger belägg för i *Möte med ett nytt sekel* (s 45):

Kommunernas valresultat

"Det för oss även över till frågor om hur partierna möter sina väljare. Vi anser oss ha starka skäl för att hävda att det är på detta område som de viktigaste orsakerna till det otillräckliga moderata kommunalvalsresultatet står att finna."

I Svensk Tidskrift utvecklar Per Unckel sina tankar. Han beskriver bland annat analysgruppens studier av valresultaten i kommunerna. Dessa ger inte belägg för att takt och tempo i det moderata förändringsarbetet i kommunerna, skulle lett fram till några valförluster. Han ser dock ett samband mellan hur förändringarna genomfördes och valresultaten:

Hård och kantig politik

"Samtidigt som det i delar finns fog för kritik gentemot moderaterna för att vara först och främst "producentinriktade", för ibland smått överdriven rationalitet och för en benägenhet att klä politiken i företagstermer som inte riktigt passar, finns det många fler förklaringar till varför moderat kommunalpolitik mellan 1991 och 1994 på många håll framstod som hårdare och kantigare än vad den faktiskt är."

Det är viktigt att inte enbart peka på dessa orsaker som de enda förklaringarna till valresultaten runtom i kommunerna, men nog sjutton borde det finnas ett

intresse för att närmare fundera över hur man i de riktigt dåliga fallen kan åstadkomma en förändring till det bättre. Jag är säker på att det faktiskt går att förena ett aktivt arbete när det gäller bilden av ett partis framtoning med debatt och diskussion om vilket innehåll partiets politik skall ha. Utan att ge avkall på de grundläggande målen.

Lokala ledare viktiga

Analysgruppen konstaterar vidare att partiets företrädare också spelar en viss roll för valresultatet, vilket man ser om man studerar röstsplittringen i de kommunala valen och jämför med riksdagsvalsresultaten i kommunerna.

"En del i röstsplittringsmönstret är att lokala ledare förefaller att spela en växande roll för väljarbeteendet. Jan-Evert Rådström i Torsby, med ett kommunalvalsresultat som med 10,1 procentenheter överstiger resultatet i riksdagsvalet, är ett tydligt moderat exempel på detta fenomen." (sid 45).

Framtoningen spelar roll

Jag känner inte Jan-Evert Rådström och analysgruppens rapport ger inget svar på frågan om varför moderaterna i Torsby attraherar 10 procentenheter fler väljare i kommunalvalet än i riksdagsvalet. Förklaringen gissar jag inte ligger i det politiska budskapet utan snarare i något som har med det där andra att göra; något som gör att väljarna i Torsby känner att de lättare kan identifiera sig med Rådström, än vad väljare i allmänhet känner att de kan med politiker.

Vad skall man dra för slutsats av detta?

Det är klart som korvspad att det Unckel och hans grupp beskriver har betydelse för hur väljarna röstar, det vill säga hur partiet framtonar och möter väljarna. Speciellt i kommunerna, men självfallet spelar det roll också på riksplanet.

Lidelse och tro

Låt mig dock göra klart att jag generellt ger blanka fasan i hur en person ser ut, vilka kläder han eller hon bär och vilken dialekt vederbörande talar. Här handlar det snarare om något så svårgripbart som lidelsen för uppgiften, tron på och engagemanget för det man gör. Jag tror att sådant känns och märks.

Det handlar också om pedagogik och hur presentationen av vår politik ser ut. Det handlar faktiskt också om förmågan att dela med sig av sig själv till andra. För den sakens skull behöver ingen fly politikens idéer och ståndpunkter. Ingen behöver skrika om politikens Sahlinisering för att en politiker ställer upp i Jeopardy.

Uppfriskande med Jeopardy

Jag menar inte att politiker skall springa benen av sig för att delta i TV:s olika lekprogram, men det är ganska uppfriskande

att få möta politiker i andra sammanhang än de vi är vana vid; i situationer där annan kompetens än den rent politiska ges utrymme. Varför inte ta tillvara detta, istället för att avfärda det som politikens Sahlinisering?

Det är lätt att i en osignerad ledare raljera över Fredrik Reinfeldts funderingar eller vad Gösta Bagge och Jarl Hjalmarsson gjorde för partiet, men frågan är de facto för viktig för att avfärdas som Sahlinisering. Frågorna om pedagogik i politiken, framtoning och om kopplingen mellan våra företrädare och väljarnas förtroende innehåller så väldigt mycket mer.

Steg på vägen

Jag ropar alltså inte på att politiker runt om i landet skall bytas ut, ekiperas om eller förställas till något de inte är. Men jag tror att en tydligare medvetenhet och en öppen diskussion i partiet är ett viktigt steg på vägen. Och då måste debatten kunna föras utan att betecknas som en "solklighet" i svensk politik.

Därför att diskussionen finns redan där ute i vingården, bland partiets trogna arbetare, och jag kommer personligen att delta i och följa den diskussionen.